Szerkesztőség és kiadó hivatal
Piac: SIMONFFY-ház a városházával szemben

HIRDETMÉNYEK,
előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok valamint a lap szellemi részét illető minden közlemények ide intézendők

Bérmentetlen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.
A SZABADELVŰ PÁRT KÖZLÖNYE.
Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:
Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:
Egész évre .. .. 10 frt — kr
Félévre .. .. 5 frt —
Negyedévre .. .. 2 frt 50
Egy hóra .. .. 1 frt —

Hirdetési dij:
Öt-hasábospetitsor egyszeri beigtatásáért 5 kr
Bélyegdij minden hirdetésért külön 30 kr
Nyilttér 4 hasábos petitsorért 20 kr.

XI. évfolyam. 1884. Debreczen. Hétfő, május 19. 98. szám.

Állami socialismus.

Az az erőteljes fejlődés, melyet a jelen század kezdete óta, az összes kulturállamokban minden téren tapasztalni lehet, a politikai tudománynak egy uj ágát az állami soczialismust is létrehozta. A gyakorlat megelőzi a tudományt. Állami socialismust nem e században, s nem is csak Bismark herczeg csinált először. A közigazgatással együtt támadt az. A távol Kelet nagy birodalmai, nevezetesen a chinai, vagy mint mondani szokták mennyei birodalom, állami socializmussal kormányoztatik. Az, a mire Bismarck herczeg oly nagy küzdelemmel törekszik, több ezred év óta meg van ott testesitve. Nemcsak a munkás-osztály, hanem az inségbe jutott összes lakosságról az állami hatalom gondoskodik ott, a mikor rosz idők járnak.

Az állam köztárházakat tart fenn, melyeket gazdag termésü években megtölt, hogy aztán inség idején kenyeret adhasson a népnek. S a római birodalomban is a Caesarok alatt az állam gondoskodott arról, hogy a munkásoknak keresetet s ha szükseges kenyeret, sőt még élvezetet is szerezhessen (panem et circenses.)

A gyakorlatban tehát az állami socialismus nem uj dolog, meg van az már évezredek óta. De tudományos feldolgozást, mint a modern állam tudományoknak egyik tana csak most nyer. Léon Say a volt franczia pénzügyminiszter a Saint-Sünon kör gyülésein tartott róla ujabban tudományos felolvasásokat, s ezeket aztán külön könyvben is kiadta. S ekként ez a tan felvételt nyert a modern államtudományokba.

Minden ország államférfiai közt több hive van korunkban az állami socialismusnak. Angliában például Goeschen és Fawcet a fő képviselői; mindketten befolyásos kormányférfiak. Franciaországban is észrevehetők határozott államsocialista vonások a kormány politikáján. Hanem hát az állami socialisták nagy mestere még is csak Bismarck herczeg, ő, a ki évek óta már egész rendszer gyanánt akarja a törvényjavaslatok egész sorával megvalósitni az állami socialismust. Most éppen egyik nevezetes javaslata diadalát üli, melyet solicialistengezetznek neveznek s melynek tárgyalása alkalmával a május 9-iki ülésben két nagyobb szabásu emlékezetes beszédet mondott.

E beszédekből érdemes lesz egy pár mondatot különösen kiemelni, hogy világossá tehessük: mit is akar voltaképen Bismarck herczeg. „Adjatok a munkásnak kenyeret- azaz munkát, a mig egészséges, segélyt, ha beteg, és tartást, ha munkaképtelen. Ezt a kormánynak komolyan kell akarnia, és akkor a socialdemokrata tanok hamar elfognak enyészni."

Minthogy pedig Richter és mások a liberalismus nevében kifogásolták azt, hogy a munkás osztály állami gyámság alá vétessék, Bismarck herczeg ez alkalommal is, mint már a javaslat első tárgyalása alkalmával is igen élesen kikelt a liberalismus ellen és mondá:

„Előttem szó ó azt kérdezé: van-e Németországon jövője a liberalismusnak?

Erre legbensőbb meggyőződésem kifejezésével azt válaszolhatom, hogy minek, — már t. i. az olyan liberalizmusnak a minőt ő emlit, a haladó demokratiának, a parlamenti uralomnak. Életem feladatául, a császárság és az országgal szemben való kötelességemnek tekintettem küzdeni ezen liberalismus ellen!

De nagyon csalatkoznék az, a ki ebből azt akarná következtetni, hogy a német kanczellár ellensége minden szabadelvü haladásnak. A szavakkal itt csak játék üzetik. Azon szabadelvü haladás alatt, a melyet Bismarck veszélynek nevez Németországban egészen mást értenek, mint azon szabadelvü haladás alatt, a melyet a magyar miniszterelnök nagyváradi választói előtt mondott beszédében emlitett, a melynek viszont saját bevallása szerint ő egész életét szenteli.

A szabadelvüség Magyarországon a teljes jogegyenlőséget, s a nemzeti akaratnak a sajtóban és az életben való szabad nyilvánulását és érvényesülését jelenti.

A németországi liberalizmus alatt pedig egy csomó olyan ujitást értenek, a melyek a Bismarck-féle állami rendszer felforgatását czélozzák.

Igen helytelen volna tehát Bismarck liberalismus ellenességét a Tisza-féle szabadelvü haladás ellen érvül felhozni. Nézetünk szerint Bismarck herczegnek és Tiszának közös jellemvonása az, hogy mindenik a viszonyoknak megfelelő intézvényekkel és saját eredeti önálló felfogása szerint, egész lélekkel és teljes tetterővel müködik hona felvirágoztatásán: Bismarck a német egység consolidatiójáu, s Tisza a magyar állam önállóságának, nagyságának és jóllétének megalapitásán.

Egészen más a magyar, és egészen más a német nemzet, és egészen más intézkedések szükségesek a német egység megszilárditására, s mások a magyar állami jóllét megalapitására. S a ki — mint Apponyi gróf Bismarckot akarja Magyarországon állami soczialismusával utánozni, az — bocsánat a következetésért, de nélkülözi azon geniálitást, mely a nemzet geniusának megfelel s csak a nagy államférfiak tulajdona.

— **Uj titkos tanácsosok.** A király legujabban kinevezte valóságos belső titkos tanácsosokul: Batthyány Ödön herczeget, Pálffy János grófot, és a képviselőház két alelnökét: Keményi János bárót s Szontagh Pált.

— **A választások.** Az uj választások a magyar országgyülés számára — a mint B. C. értesül — jun. 15—24-ike közti időszakra fognak kitüzetni. A legközelebbi országgyülés szept. hó 24-ére fog egybehivatni. Az országgyülés ezen uj ülésszakának egyik első tárgya a jövő évi közös költségvetés megállapitására hivatott országos bizottság tagjainak megválasztása.

Országgyülés.

Budapest május 17.

A képviselőház mai ülésén mindenekelőtt a miniszterelnök átirata olvastatott fel az országgyülés ünnepélyes bezárása iránt, mely e hó 20-án d. e. 11 órakor fog történni. — Szentiványi Kálmán képviselő az iránti panaszlevele, Szentháromság községében erőszakosan bántalmaztatott, megfelelő eljárás végett a bel- és igazságügyminiszternek adatott ki. Apponyinak felszólalására azt felelé Tisza Kálmán a ház élénk helyeslései közt, hogy utasitni fogja ugyan, mint tette máskor is választások előtt, a hatóságokat, miszerint ilyen esetek ismétlődésének elejét vegyék, de ez csak ugy lesz valóban sikeres, ha a pártok magok is ez irányban megteszik a lehetőt. — Most Dobránszky Péternek a házhoz intézett levele vétetett tudomásul. A levelet lentebb közöljük. —

Továbbá Csávossy előadása mellett a gazd. bizottság jelentése intéztetett el, majd két rendbeli izenetet vett át a ház a főrendektől.

A kérvények tárgyalása, melynél Székely Elek fungált mint előadó, nem keltett vitát.

Innen kezdve az ülés többi része interpellatiókra adott válaszokkal és ujabb interpellátiókkal telt el. — Szapáry miniszter válasza Mocsárynak, Pauleré Rohonczynak, Tisza Kálmáné Ugronnak tudomásul vétetett. Még Lázár Ádám interpellálta az ügyvédi rendtartás ügyében az igazságügyminisztert, Incze pedig a miklósvári szolgabiró eljárása iránt a belügyminisztert. Mindkét választ, nemkülönben azt is, melyet Tisza adott Polonyinak a szolnoki conflictusra nézve, tudomásul vette a ház. Ezzel az ülés véget ért. Legközelebbi, egyuttal zárülés hétfőn.

Dobránszky levele a képviselőházhoz.

Nagyméltóságu elnök ur! Kegyelmes uram! A képviselőház iránt tartozó kötelességből kérem: kegyeskedjék a képviselőházhoz mai ülésében napirend előtt felolvastatni következő hódolatteljes kérelmemet:

Mélyen t. képviselőház: Személyesen léptem volna a t. ház elé bocsánatot kérni és kérelmemet előadni, ha az elnöki irodában elhelyezett korábbi nyilatkozatomban foglalt kijelentés szerint, önmagamnak kötelességemmé nem tettem volna, hogy addig át ne lépjem a t. ház küszöbét, mig az ellenem emelt hazafiatlansági vád alól nem tisztázom magamat. Ez okból folyamodom most is élő szó helyett az iráshoz, hogy a ház kegyes-

A „Debreczeni Ellenőr" tárczája.

Tenier William.

— Egy angol rendőrügynök irataiból. —

(Vége.)

A kezén sérelemnek semmi nyoma sem volt.

— Megátalkodott gonosztevő! — kiáltott Tom Bill, ne| tagadja a dolgot tovább. Gondolja meg, hogy csak sorsát teszi a tagadás által terhesebbé. Hisz világos az egész. Ön ellensége volt régi gazdájának. Kedvesével együtt pénzre volt szüksége. Tudta, hogy hol keresse azt. Ehhez nem kell bővebb magyarázat.

A vádlott összeszoritá ajkát és hallgatott. Határozottnak látszott, hogy több feleletet nem ád. Elmondá a dolgot a mint történt. Feleslegesnek tartott minden további szóváltást.

— Kitanult gazemberrel van dolgunk, — folytatá Tom, hozzám fordulva. — Tudta hogy hol állnak Spengler Jack ékszerei és mégsem vitt el belőlük egyet sem. Bizonyosan azért, hogy a gyanut elháritsa magáról.

Én nem szóltam semmit. Az utasitás szerint egyenesen beléptem a varrónő szobájába.

Ez asztalnál ült és varrt. Látásból ismert, mert zavarodottan kelt föl. A szegény emberek, bármily ártatlanok is, nem igen szeretnek a magunkféle emberekkel érintkezni.

— Nem tud kegyed semmi ujságot? — kérdém töle fürkészőleg.

— Nem, — felelt és mozdulatában, tekintetében és hangjában annyi ártatlanság feküdt, hogy nálam kevésbbé gyakorlott lélekbuvár is láthatta volna, miszerént nem bünrészes a dologban. De el kellett mondanom, hogy kedvese rablógyilkossággal vádoltatik.

Sápadt lett mint a fal, felsikoltott és megragadta kezemet.

— Nem, nem, az nem lehet! — kiáltott hévvel, — az igaz, hogy György felháborodva ment el Spengler Jack ellen, a ki őt folyvást üldözé, s egy tallér hiány miatt engem ki akart a házból dobatni, de lehetetlen, hogy oly tettre vetemedjék. Önök nem ismerik őt, ha ismernék, a legkisebb gyanu sem lehetne ellene. Én esküszöm, hogy ő ártatlan.

Én szivesen hittem volna, de fájdalom, a körülmények nagyon ellene voltak.

Nem is lehetett mást gondolni, mint, hogy ő a gyilkos.

Egy pár megnyugtató szót mondtam, hogy érdekében minden lehetőt meg fogok tenni s elhagytam a szegény leányt.

Ismét lementem Spengler Jack lakására. A holttestet elvitték a boncteremben, a vádlottat pedig, ki következetesen hallgatag maradt és sorsát teljes megadással látszott türni, — a fogházba.

Egyedül maradtam Tom Billel, hogy a meghalt fösvény öreg ember holmiját lezároljam.

A könyveket is át kellett néznünk; miközben az adósok lajstromát szemléltem, egy név ötlött szemembe, mely minden figyelmemet felköltötte.

Nevetséges dolog volna, ha sejtelemről, vagy sugallatról beszélnék; pedig ilyes valamit kellene tennem, ha indokolni akarnám azt az érdekeltséget, melyet e név bennem előidézett.

E név Tenier William volt.

Tegnapi találkozásunk előtt semmit sem hallottam e fiatal ember felől. Gyanum, melyet pillantása és külseje gerjesztett, bár igen alapos, de sokkal csekélyebb volt, sem hogy érdekeltségemet megmagyarázhatta volna. Nyolczvan font sterlig erejéig ő is az adósok lajstromába volt jegyezve, még pedig régi adósokéba, a kik több megintést kaptak. Tom ugy beszélt róla tegnap, mint vagyonos emberről, a ki pusztán takarékossági szempontból tért volna ujabb időben józan életmódra.

A józan életmód még nem hozza magával, hogy egy gazdag bankár nyolczvan fontnyi adósságot, melylyel egy ékszerésznek tartozik, többszöri megintés után se fizessenki.

Amint a könyvet tovább forgattam először találkoztam nevével. Két év előtti tételek voltak ott, mind drága ékszerekről, melyeket Tenier vett meg és készpénzzel fizetett. Mind nagyobb áru ékszerek voltak, mint a legutóbbi adósság, száz, kétszáz fontos fizetések voltak, egy ötszáz fontos is; mind egyes ékszerekért.

Hallatlan pazarlás! ékszerekre ennyi pénzt kiszórni. De persze, hogy ha Diggins Lizának udvarol az ember, akkor ki kell magáért tenni. Diggins Liza neve minden tétel mellé oda volt irva, hogy hozzá kell küldeni az ékszereket. Ez aztán uras! Még csak nem is maga vitte el neki, hanem ugy küldte.

Érdekes ember ez a Tenier. Közelebbről meg kell vele ismerkednem. Különben a 80 fontot ugy is be kell rajta hajtanom.

— Hol is lakik Tenier William? — kérdém Tomtól, a ki épen bevégzé munkáját.

— Itt a szomszéd házban. — felelt. — Megálljon. Innen az ablakból épen az ő ablakaira lehet látni. Az ő ablakai is a kertre nyilnak.

— A kertre nyilnak! — mormogám magamban egykedvüen. — Még ma megismerkedem vele.

Ezzel rendben hagyván dolgomat, hazatértem.

Epen tizenkét óra volt délben. Utam a börzeépület mellett vitt el, a honnan tologtak kifelé a bankárok, üzérek és hajhászok. —

Egy ismerősöm volt köztük, egy testestül-lelkestül bankár, nagy speculans, de tiszta ember. Elhatároztam, hogy töle fogok értesitéseket szerezni Tenier felől.

— Nem ismer ön valami Tenier William nevü börzetagot, — kérdém odavetve.

— Teniert?! — kiáltott fel ismerősöm. — Hogyne ismerném. Epen róla beszélünk. Ördöngös gyerek az.

— Hogy, hogy?

— Hogy? Hát ugy uram, hogy még tegnap azt hitte az egész világ, s mi jól értesült világ szoktunk lenni, — hogy föbe kell magát lönie. Uszott vagy ötezer sterlingig, hogy sokat ne mondjak, a börzén fogadásokat tettünk rá, hogy buknia kell — s képzelje...

— Nos?

— Ma reggel mind beváltotta papirjait, sőt egy csomó ujat vásárlott, ugy, hogy a börzianereknek a szemük-szájuk elállt bele. Mint az isten nyila, ugy ütött közénk. Tegnap még ugy állott, hogy azt hittük, okvetlenül buknia kell s ma lefőz bennünket, de

sége elé terjeszszem tisztelettelje kérelmemet.

Tisztelt ház! A képviselőház f. évi május 9-iki ülésében Ugron Gábor képviselő ur a hazafiatlanség vádját emelte ellenem. Mivel eme vádat képviselő emelte képviselő ellen a képviselőház ülésében, igénytelen véleményem szerint a t. háznak lett volna kötelessége a sulyos vád megvizsgálására és meg, itélésére saját kebeléből küldeni birságot. Azonban a t. ház bölcsesége máskép határozván ez ügyben, nekem volt sürgős és élénken érzett kötelességem mindent elkövetni, hogy az ellenem emelt vád megitélésére biróságról gondoskodjam.

Köztudomásu tény t. ház, hogy én részemről haladéktalanul megtettem minden lehetőt egy választott bíróság létrehozására: de viszont köztudomásu tény az, hogy vádló fél Ugron Gábor ur, ismételt sürgetések daczára is lehetetlenné tette ily bíróság létrejövetelét a hazafiatlanság vádjában. Midőn végre Jónás Ödön képviselő ur részemről ultimatum jellegével biró irott nyilatkozatot adott át Ugron Gábor ur megbizottainak sürgetve a birságot, Hoitsy Pál képviselő ur azon Jonás Ödön ur előtt tett kijelentéssel tette végkép lehetetlenné a bíróság létesitését, hogy mivel nekiek az én hazafiságom ellen semmi kifogásuk nincs és hazafiságom ellen kételyt nem táplálnak, ennélfogva a hazafiatlanság vádja fenn nem forogván, ezen ügyben birságra nincs szükség.

A dolog azonban köztudomás szerint ugy áll, hogy Ugron Gábor ur a hazafiatlanság vádját ellenem a képviselőház ülésében emelte; mivel pedig e vád Ugron ur megbizottjának a képviselőházon kivül tett nyilatkozatával visszavonva magában a képviselőház ülésében nincs és mivel Ugron Gábor ur lehetetlenné teszi egyáltalán a bíróság létrejövetelét a hazafiatlanság vádjában, mély tisztelettel kérem a t. házat, hogy megfontolván, mily sulyosan érinti magának a t. háznak a reputatióját is a hazafiatlanságnak egy képviselő ellen emelt vádja, méltóztatnék kiküldeni saját kebeléből egy bizottságot, mely az ellenem emelt vád kérdésében hivatva lenne vizsgálatot tartani és itéletet hozni.

Méltóztassék módot nyujtani a szörnyü vád tisztázására, méltóztassék ez által elejét venni annak, hogy a képviselő felelősségre vonhatlansága a legborzasztóbb és legveszélyesebb támadások palástjául használtassék; méltóztassék paizst emelni a különben teljesen védtelenül álló képviselői és emberi becsület oltalmára!

Kötelességből folyó kérelmem továbbá, hogy mivel folyó évi május 15-én egy választott bíróság itélt a képviselőház május 9-diki ülésében tanusitott „magatartásom“ felett és a bíróság végzésében nyiltan és határozottan tartozott volna itéletet mondani azon nyiltan feltett kérdésre is, vajjon Dobránszky Péternek május 9-diki országgyülési beszédében foglaltatnak-e valótlanságok, igen vagy nem? ennek daczára e bíróság épen e sulyos kérdésre nem felelt: ennélfogva a ház iránt való tiszteletből is kérem a t. házat, méltóztassék megbizni a ház t. elnökét, hogy a Somssich Pál képviselő ur kezénél levő birósági jegyzőkönyvben foglalt indoklásból meggyőződést szerezvén arról, vajjon constatált-e a bíróság valótlanságot május 9-ki beszédemben vagy nem? erről szerzendő meggyőződést a t. ház elnöke, a bíróság tagjainak engedelmével, a képviselőházzal a legközelebbi ülésben közölni méltóztassék. A t. ház önön reputatiójának tartozik azzal, hogy egyetlenegy tagja se álljon azon megszégyenitő gyanu alatt, mintha a ház ülésében valótlanságokat mondott volna!

Végül esedekelve kérem a t. kegyességet; bocsásson meg, ha május 9-ki beszédem alkalmával a rettentő vád kábitó sulya alatt az omberileg méltányolható felindulás iszonyu lázában, talán nem felelt volna meg „magatartásom“ a „köteles nyiltság és tisztesség“ minden követelményének. Családi dolgokat nem tartom helyén valónak a ház előtt bővebben feszegetni. Némely nyilatkozatom pedig a nagy zajban természetes félreértésből eredt, miként erről az országgyülési tudósító hiven tanuskodik.

De azon tény, hogy másodszor is felállottam szót kérni és bővebben nyilatkozni a hangoztatott kérdesekre, azon tény, hogy illetékes helyen, bíróság előtt a leghatározottabb nyiltsággal és őszinteséggel feleltem meg minden kérdésre, e tény bizonyitja, hogy nem a „nyiltság“ szándéka hiányzott nálam,

Én hogy ujabb szóért felállva, a szótól még is elálltam, az csak a körülöttem levő képviselő urak azon lebeszélő sürgetésére történt, hogy a t. háznak mai kinyilvanitott véleménye szerint, a dolog nem a ház elé, hanem bíróság elé tartozik.

Ezért nem vettem igénybe másodszor is a felszólalás jogát; ez okból hallgattam azon alkalommal oly dolgokról, melyekről különben határozottan nyilatkozni volt szándékom, miként azokról tényleg nyilatkoztam is a bíróság előtt a leghatározottabban.

Nem szándékos, hanem inkább kényszerü mulasztásaimért tehát ujból kérem a t. ház kegyes bocsánatát.

Hódolatteljes tisztelettel alázatos szolgája; Budapest, május hó 16 kán. Dr. Dobránszky Péter orsz. képviselő.

Elnök: T. ház! Azt hiszem, hogy a képviselő ur levelének azon része, a melyben ő mintegy szemrehányást tesz a miatt, hogy a ház, mint bíróság nem müködött, minden alap nélkül való, (Helyeslés) mert hiszen a ház semmiféle birósági müködést nem szokott teljesiteni. A levélnek második részében foglalt kivánságot, a melyben a képviselő ur a ház elnöke által felülvizsgáltatni kéri azon bíróság eljárását, melyet tudomásom szerint részben ő maga választott, teljesiteni meg épen lehetetlenség. Tehát ugy gondolnám, hogy most ezen levéllel egyebet nem lehet tenni, mint tudomásul venni. (Általános felkiások! Napirendre térni!) Tehát napirendre térünk.

Prónay József temetèse.

Nagyszerü gyászünnepélylyel temették el a kitünő férfit, ki egész életén át mindig birta a jók és kiválóak tiszteletét, szeretetét. —

A halottas teremtől kezdve, melynek bejáratánál ezüst szegélyü fekete bársony portale volt felállitva, a folyosók, lépcső, udvar kapualj és a kerepes uti bazárház egész tája el volt lepve gyászoló gyülekezettel.

A ravatalt koszoruk boritották. Küldtek rá Tisza Kálmán kormányelnök (babér- és pálma-levelekből e tölirattal: „jó barátjának“), a szabadelvü párt köre, a miniszterek, Budapest fővárosa, Borsodmegye, Miskolcz városa, a mezőkövesdi választókerület („feledhetetlen képviselőjének“), a családtagok stb. Déli virágok környezték a ravatalt s harminez égő gyertya. Mély gyász minden arcon legkivált a három fiuén, a rokonokén, a jó barátokén.

Lehetetlen előszámolni a megjelent kitünőségek nagy csoportját. Ott volt mind a nyolcz miniszter, Tisza Kálmán kormányelnökkel, kinek a vidéki küldöttségeket a mellékteremben bemutatták.

A gyászoló gyülekezetben államtitkárok, Haynald bibornok, Szlávy koronaőr. miniszteri tanácsosok, (köztük Szász Károly), tábornokok, b. Vay Miklós koronaőr, Péchy Tamás házelnök, számos főispán, képviselő (köztük Jókai Mór), akadémiai tagok mind gyászruhában jelentek meg. Látszott, hogy az elhunytat pártkülönbség nélkül becsülte mindenki.

Lenn az utczán lovasrendőrök nagy számmal, teljes diszben tartották fenn a rendet; a gyalogrendőrök pedig korlátot vontak, mert az ut két oldalán sürün állott a tömeg.

A szertartást a koporsó mellett az egyházi énekkar gyászdallama nyitá meg. Utána Győry Vilmos mondott imát és megható gyászbeszédet. Még egy gyászének volt s aztán a pompás érckoporsót levitték az „Entreprise des pompes funebres“ hatfogatu egészen uj diszkocsijára, mely körül a halotti őrök viaszfáklyákkal, egészen uj diszöltözékben álltak. A koszorukat külön kocsira rakták. —

Hosszu menet, gyalog és kocsikon, kisérte ki a koporsót a kerepes uti temetőbe, hol az uj sirt nagyon sokan állták körül, köztük a borsodi, miskolci, kövesdi küldöttségek.

A koporsó fölött Győry Vilmos még egy bucsuimát mondott s áldva adták át a nemes férfi hamvait a végenyészetnek. De emléke sok jó szivben fog élni mindaddig, mig e szivek is hamvakká nem válnak.

Külföld.

— **Az egyptomi harcztérről.** A „Pol. Corr.“ kairói tudósitásai szerint az előkészületek arra engednek következtetni, hogy Anglia még egy hadjáratot tervez Sudanban. Vajjon egyenesen Khartum ellen indulnak a csapatok, vagy pedig csak arról van szó, hogy Gordon kiszabaditassék kinos helyzetéből, még bizonytalan s nyilván a körülményektől függ, melyek kiszámithatatlanok. Suakimban nem sokára nagyszerü védmüvek fognak emeltetni. Felső Egyptomban is komoly katonai előkészületek történnek.

Napi hirek.

— **József főherczeg Debreczenben.** József főherczeg városunkba érkezésének napja, már meg van állapitva. A fenséges herczeg junius hó elsején jön meg s másnap rögtön a Hortobágyra kocsizik, hol több városi tekintélyes polgár kiséretében kiséretében két napig fog időzni, hogy az ottani gazdaságot megtekintse. A főherczeg ez alkalomból először fogja látni a Hortobágyot.

— **Városi közgyülés** fog tartatni e hó 28-án. E közgyülésnek egyedüli kizárólagos tárgya lesz ő felsége leirata, az 1881—84-iki országgyülés berekesztéséről és az uj országgyülés egybehivásáról.

— **A függetlenségi kör** junius hó elsején megváltoztatja helyiségét s a király vendéglőből a Csanak ház emeletébe költözködik. E házban a „Tisza“ biztositó intézet lakosztályának egyrészét foglalja el.

— **A debreczeni közuti vasut** vállalkozójának tegnap jelöltettek ki a vasut két végpontján a Várad-utczán és a nagyerdőn emelendő épületek számára a térségek. A kijelölésnél Simonffy Imre polgármester kir. tanácsos ur is jelen volt. — A közuti vasut épitését, mihelyt a miniszteri engedély leérkezik, rögtön megkezdik, ugy hogy erős kilátás van reá, hogy már augusztus 1-én a vasut a forgalomnak átadható lesz.

— A **Garbóczy-siremlék** jövő vasárnap d. u. 4 órakor a czegléd-utczai temetőben leendő ünnepélyes felavatására nagyban folynak az előkészületek. Már az ünnepély programmja végleg megállapittatott. E szerint a városi dalárda nyitja meg az ünnepélyt, előad — Torday Gábortól — az ő vezetése alatt — egy alkalmi darabot; azután az ünnepelt emlékü Garbóczy Sámuel életrajza és a siremlék története olvastatik fel, ezt irja Szathmári Károly, felolvassa Kovács József, a dalárda egyik tagja; ezt követi a dalárda éneke; következik az emlékbeszéd, a mit K. Tóth Kálmán ref. lelkészünk fog tartani; az ünnepélyt berekeszti a dalárda által előadandó halotti ének: „Kántor temetésén“. A dalárda tagjai, valamint azoknak vezénylője szivességből vállalták el a közremüködést.

— **Esküvő.** Május 17. szombaton d. u. 6 órakor volt Dr. Des Combes Henrik ügyvéd és Pallay Gizella esküvője a ref. nagytemplomban. A szertartást nagy tiszteletü K. Tóth Mihály ur végezte, ki gyönyörü beszédében a szeretet szó különböző jelentőségét fejtegette, a házastársaknak egymás iránti szeretetét különösen jellemezte, és emlékeztette a házastársakat, hogy a midőn a szabadság és reformátió ősi fészkének az eget érő magas hegysorokkal körülvett Svájcznak fia, a délibábos rónán fekvő Debreczen leányával egybekél, minden más szeretetet aláhelyeznek a házastársi szeretetnek. Násznagyok voltak Simonffy Sámuel kir. tan. és K. Tóth Antal urak. Nyoszolyóasszonyok Rutter Pallay Ilona és Rickl Sesztina Piroska urnők. Nyoszolyó leányok: Szarvasy Erzsi, Sesztina Ilona, Göltl Anna, Révész Gizella, Lengyel Ilona, Tóth Mariska, Konti Emilia, Tóth Ilona urhölgyek. Vőfények: Simonffy István, Simonffy Emil, Márton Imre, Szalay József, Dr. Pápay Imre, Dalmy László, Ferenczy Lajos Tóth Sándor urak Jelen voltak Simonffy Imre polgármester nejével, Pasky Imre közjegyző nejével, dr. Kola János nejével, Szilágyi Károly nejével, Tóth Gyula nejével, Kovács Gyula nejével, Göltl Nándor nejével, Sesztina Lajos nejével, Sebess György nejével; Mgs. Csanády Györgyné Budapestről, Tóth Antalné, Özv Rickl Antalné, Lengyel Zsigmondné, Veres Lászlóné, Konty Józsefné, Révész Imréné Urnők, Tóth Mária, Nagy Amália, Nagy Paulina urhölgyek. Tamássy Béla nejével, Dr. Pallay Miklós nejével mint örömszülék. Estve kedélyes vacsora után nehány táncz a Magyari testvérek zenekiséretében, reggel 3 óra után kezdett oszlani a vidám társaság.

— **A debr. csolnakázó egylet** május hó 22. napján délután 4 órakor a városháza nagytermében tartja meg közgyülését. Tárgy: Tiszt ujjitás, napi biztos választás, részvény jegy-dij megállapitás, gazdai jelentés, 6 órakor a kikötő megszemlélése.

— **Az ifjuság és Dobránszky.** A testvér-egyetem ifjusága körében — mint egyik könyomatos lap jelenti — erős mozgalom indult meg Dobránszky érdekében. Az olvasókör több bizottsági tagja a müegyet. segitő-egyesület intézőivel egyetemben ma egy értekezleten elhatározta, hogy legközelebb nagy közgyülést hivnak egybe s annak határozataként egy feliratban tudatni fogják Dobránszkyval, hogy ők előadásával, azok irányával és szellemével tanári pályáján tanusitott hazafiságával teljesen meg vannak elégedve s ellene semmi kifogásuk nincsen.

— **A hortobágyi sajt-gyár** megkezdte müködését és már is nagyszerü eredményeket produkál. A gazdaközönségben az érdeklődés oly nagy, hogy biztos kilátás van rá, miszerint még ez évben hazai e nemü gyáraink között az első helyet vivja ki magának. A gyár berendezését Gelber Henrik, a máramarosi sajtszövetkezet vezetője és Szabó László orsz. tejgazdászati felügyelő kitünő

---

ugy, hogy azt sem tudjuk, hol áll a fejünk. Gyönyörü fogás volt tőle.

— Fogás?

No igen. Szinlelte, hogy ügyei rosszul állnak. Papirjai lejebb szállanak. Ekkor belevág és kiállt krőzusi gazdagságával. Ördöngös ficzkó. Igy felültetni bennünket! Ebédre megy, sir Wates? Tisztelem kedves nejét.

— Köszönöm, meg fogom mondani.

Gondolkozva tértem haza.

Délután Tom Bill jött el hozzám.

— Tom, az ékszerész-legény nem bünös! — mondám neki.

Tom majd hanyatt esett bámultában.

— Nem-e? kiáltott fel. — Hát ki?

— Csendesen! Nyomon vagyok. Csak semmi időelötti kiváncsiság! Vesse le egyenruháját, s vegyen polgári öltönyt magára. aztán jöjjön velem. Legyen segitségemre, viselje magát nyugodtan s hiszem. hogy még ma kideritjük az igazi gyilkost.

— Nagy ördög ön, sir Wates!

Igen hizelgett az elismerésnek az erőteljes nyilatkozata.

Délutáni három óra lehetett, midőn elindultunk.

Egyenesen abba a házba mentünk a hol Tenier lakott. Itt a házmesterrel szóba állottam.

— Van a kertben létra?

— Van, kérem.

— Legyen szives, mutassa meg nekünk.

Az ember ismerte Tomot. Szörnyen megijedt.

— Talán az éjjeli gyilkossággal van valami összefüggésben?

— Csendesen! — riadtam reá. — Ha látogatásomból valaki valamit megtud, önre igen szomoru sors vár.

A házmester igérte, hogy néma lesz, mint a hal,

Bementünk a kertbe s körülményesen megnéztük a létra helyét. A pár napi eső miatt egészen bele volt száradva a földbe; látszott, hogy aztán erőszakosan kirántották és ugy dobták el.

— Volt e létra tegnap és ma használatban?

— Nem volt az kérem.

— Nagyon jól van. Most mutassa meg nekem Tenier ur lakását. Ön, Tom, itt maradhat. Várjon reám. Majd magam fogok látogatást tenni. Itthon van Tenier ur?

— Ő nincs. De az inasa itthon van.

— Annál jobb! Még egyszer: csak hallgatás.

A legjobb kedvvel felugráltam a lépcsőkön. Elememben éreztem magam. Tom Bill bámulva nézett utánam. Megleppett arczából azt véltem kiolvashatni:

— Az ég szerelmeért, csak nem gyanakszik az előkelő bankárra?!

De igenis gyanakodom!

Az inas jelenté, hogy gazdája nincs honn.

— Nem tesz semmit, — mondám, azért mégis belépve. — Ön is adhat nekem felvilágositásokat. Egy váltóm van urától.

— Oh, be fogja váltani. Ma már igen sokat beváltott. Uraságodnak is ma van terminusa?

— Nem olyan sürgetős. Én jó barátja vagyok Teniernek. Az este is együtt voltunk. Mikor is jött ő haza?

— Egy óra felé.

— Lehetlen. Bizonyos ön ebben?

— Azt tudom, hogy tizenkét óra jócskán elmult. Látszott rajta, hogy társaságban volt.

— Igen. Jól mulattak. Beszélt róla?

— Nem. A bor mindig leverté szokta tenni.

— Tehát levert volt.

— Igen. Annyira fejébe szállott, hogy orravére is eleredt miatta. A mosdómedencze tele volt vérrel.

— Vérrel?

— Igen. Az orrából folyt.

— Jó. Tehát ha ura haza jő, jelentse neki, hogy egy barátja volt itt.

— Nevet ne mondjak?

— Nem szükséges. Ő fogja tudni. Igaz! Mikor is jő ő haza?

— Nem mondá, hanem késő este nehezen. Liza kisasszonynál lesz. Meghagyta, hogy tiz óra után köpenyét oda vigyem.

— Diggins Lizához? Annál jobb, majd ott fel fogom keresni.

Isten velünk.

Visszamentem a házmesterhez.

— Mikor jött tegnap este Tenier ur haza? — kérdém.

— Kapuzárás előtt.

— Bizonyos ön ebben?

— Rendesen később szokott hazajöni, de tegnap korábban jött. Még feltünt nekem.

— Jó. Menjünk. Tom.

— Nos? kérdé Tom, amint az utczára kiértünk.

— Semmi! Féltizkor két rendőrszolgával sziveskedjék lakásomra jöni, aztán együtt elmegyünk s mugfogjuk a gyilkost.

Tom semmit sem értett; de tisztán láttam mindent.

Este féltizkor Diggins Lizánál voltunk. A rendőröket kivül hagytam az előszobában. magam pedig beléptem a salonba.

Diszes társaság volt együtt.

— Bocsánat, — mondám, — Tenier urat keresem. Fontos beszédem van vele.

Az egyik balsaczról felállt a kérdezett. Soha emberen egy nap alatt annyi változást nem láttam. Meg volt törve, tönkre volt téve az öntudat sulya alatt,

— Sziveskedjék egy perczre kijöni az előszobába.

Közönyösen követett.

Az előszobában megfogtam kezét, Tom Bill a másikat.

— Itt a gyilkos! — mondám.

Erre a szóra „az én emberem“ egyszerre oda lett. Térdei megrogytak alatta.

Bevallott mindent szépen; különben a Spengler Jacktól elrablott értékpapirokat is megtaláltuk nála, melyeknek lajstroma nálam volt. Életfogytiglani deportálásra itélték. —

György nőül vette Mariet, miután a törvényszék ártatlannak nyilvánitá, s én és Tom Bill kárpótlásul egy kis üzlet nyitásához segitők.

szakismerettel eszközölték. A kormány által küldött sajtmester már megérkezett.

— **A kereskedelmi könyvvitelben** jártas egyén bármily irodai állást keres, vagy mint levelező valamely üzletben óhajt foglalkozni. Bővebb felvilágositást ád a szerkesztőség.

— **A nőegylet** tegnap tartotta meg évi rendes közgyülését Veres Lászlóné urhölgy elnöklete alatt. — A gyülésnek alig volt valami érdekesebb és fontosabb tárgya az elnöki jeleutésen kivül, mely a nemes czélu egylet mult évi müködését tüntette fel örvendetes adatokban. — Az eddigi buzgó jegyző Tóth Sámuel ur állásáról lemondott. Helye azonban ez alkalommal betöltetlenül hagyatott. Az elnökség előterjesztette, hogy Stefánia, a trónörökösné ő fensége, az egylet árvaháza felett a védnökséget elfogadta. Az elnöki jelentést közelebbi számunkban közölni fogjuk.

— **1885-iki választók névjegyzéke.** Az 1876-dik évi XVII. t. czikk 1-sö §-sa értelmében, az országgyülési képviselőválasztóknak a jövő 1885-dik évre szóló összeirására a központi választmány által az összeiró küldöttségek a város mind a három választókerületére megalakittatván: az összeiró küldöttségek elnöki részéről az 1874-dik évi XXXIII. t. czikk 32-dik §-sa nyomán ezennel közhirré tétetik, hogy a választók névjegyzékének, — a rendelkezés alatt álló hivatalos adatok alapján leendő — hivatalbeli kiigazitása a városház nagytermében, folyó évi május 26-dik, 27-dik 28-dik és 29-dik napjaiban délelőtt 9-től 12-ig és délután 3-tól 6 óráig nyilvánosan fog eszközöltetni, mely kitüzött határidőben a választási törvény (1874. XXXIII. t. cz.) 2. 3. 6. 7. és 9-dik §-ai, továbbá az 1875-dik évi VI. t. czikk 1-sö §-sa alapján választóképességgel biró lakosoknak a törvény 36-dik §-sa szerint szabadságukban áll vállasztói jogusáltságuk igazolása végett az illető összeiró küldöttségek előtt személyesen is megjelenhetni. Az össz iró küldöttségek.

— **Érettségi vizsgák** a debreczeni kollégium főgymnásiumában a következő renddel tartatnak meg: irásbeli vizsgák folyó hó 26—30-ig; a szóbeliek pedig junius 23—28-ig A vizsgáló bizottság elnöke főt. s nagys. Révész Bálint püspök ur lesz. E vizsgákon már a kormány is képviseltetni fogja magát.

— **Gászjelentés.** Mélyen megszomorodott s fájdalommal telt szivvel tudatjuk forrón szeretett s imádott kis leányunknak KASZANYITZKY VERONKÁNAK e hó 18-án, 3 heti sulyos szenvedés után, életének 6-dik évében történt, reánk nézve igen váratlan s megrenditő elhunytát. Kedves örökké felejthetetlen kis halottunk földi részei folyó hó 20-án dél után 5 órakor fognak piacz-utczai házunktól rövid gyászszertartás után a czegléd-utczai sirkertben az örök nyugalomnak átadatni. Mely végtisztességtételre rokonainkat, barátainkat, jó ösmerőseinket bánatos szivvel mnghivjuk. Debreczen, 1884. május 18-án. Kaszanyizky Endre és neje Szabó Teréz, kiskoru gyermekeik, a nagyszülők, testvérek nevében is. Béke hamvaira!

— **A Telegdi Sóstó fürdője** már megnyilt a gyógyulást és üdülést kereső közönség számára. Lakszobák és teljes ellátás jutányos áron kaphatók. A társas-kocsi hetenként szerdán d. u. 2 órakor indul a fürdőbe a Telegdi háztól.

— **Nagy verekedés** volt tegnap a nagyerdőn. Természetes, hogy a csata szinhelye a parasztok tánczoló tanyája volt, hol az ellenséges tábort a baka sereg képezte, Szerencsére az ezredes tapintatos intézkedése folytán vasárnaponként a nagyerdőn őrjárat czirkál és az őrjárat minden esetleges nagyobb veszedelmet meggátolt.

— **Kiadó lak.** Igen jutányos árért lehet két szoba, előszoba, konyhából álló diszes lakást kapni hatvan-csokonai utcza 1451 szám alatt.

— **Halálozás.** Tóth Sándor kereskedő neje Tóth Eszter és számos unokák, mély fájdalommal tudatják a szeretett anya, anyós és nagy anya, néhai Tóth Istvánné szül. Bonyhay Erzsébet asszonynak f. évi május 16-án, este tüdőszélhüdésben, rövid s zenvedés után, életének 76-ik évében történt csendes kimultát. Megboldogult kedves halottunk hült porsátora a ref. egyház szertartása szerint, f. évi május hó 18-án, délután 3 órakor, előbb a kis-várad-utczai 2107. számu háznál, majd a nagytemplomban tartott rövid ima után, a hatvan-utczai sirkertben örök nyugalomra letétetett. Debreczen, 1884. május 17-én. Áldás lebegjen porai felett.

— **Mükedvellői előadás.** A gazdász ifjak tegnap este ismételték mükedvelői előadásukat s másodszor is szinrehozták a „Falu rosszát.“ Régi tapasztalatból tudjuk, hogy a mükedvelői előadások ismétlésekor a közönség nem szereti magát ismét kitenni a szinházban uralkodó óriási hőség okozta kellemetlenségnek, s ha az első előadást végig nézi nem igen érzi buzditva magát arra, hogy a másodikat is végig nézze. Ezért történt, hogy a szinház tegnap csak félig telt meg. — A tegnapi előadás még az elsőnél sokkal több élvezett nyujtott, mert a szereplők ezuttal már valóban oly praecisióval játszottak, hogy az illusió teljes volt, s nem sokban lehetett volna határvonalat huzni e között a mükedvelői előadás és egy szinésztársaság előadása között. A szereplők egyenkénti méltatásával csak ismétlésekbe bocsátkoznánk, azért a tegnapi előadásról általánosságban fejezzük ki teljes elösmerésünket és dicséretünket.

— **Hazai ipar.** Gáspár Gyula marosvásárhelyi szövődéjének gyártmányai a Schwarcz Benő divatüzletébe megérkeztek, s ugyanott a férfi divatvilág részéről bizonynyal nagy kelendőségnek fognak örvendeni, mert csinosabb, és olcsóbb nyári öltözéket, mint a minők e mosó ruhaszövetből kikerülnek képzelni se lehet. — Ajánljuk a közönség figyelmébe.

— **Az első magyar gyapjumosó** és bizományi részvénytársaság Budapesten lapunk mai számában megjelent hirdetését t. olvasóink figyelmébe ajánljuk. Ezen intézet 15 év óta fennáll, a legjobb hirnévnek örvend. Elvállal háton mosott és mosatlan nyirt, valamint bőrről nyirott és timárgyapjut gyárilag való mosásra és bizományi eladásra. Előlegeket nyujt jutányos kamatláb mellett. Lelkiismeretes eljárása folytán a gyapjukereskedők bizalmát teljes mértékben kiérdemli miért is olvasóink szives figyelmébe ajánljuk.

— **Köszönetnyilvánitás.** A debreczeni iparos ifjuság önképző egylete által rendezendő sorsjáték nyeremény tárgyaihoz ujabban a következő urak és urnők voltak szivesek járulni: Szikszay József ur egy diszes albumot és egy értékes legyezőt. Schwarcz M. Benő ur egy szép papirmappát. özv. Forgách Gusztávné urnő egy ékszertartót. özv. Hegyi Mihályné urnő kéé szines üvegpoharat. Neumann Etelka k. a. egy lámpavédőt. Fogadják a nemes szivü adakozók az egylet nevében őszinte köszönetemet. Debreczenn 1884 május 19. Serli Ede egyl. elnök.

— **Tartalékosok behivása.** Az idei tavaszi fegyvergyakorlatok gyalogsági csapatoknál két cziklusra osztattak. E szerint a mult hó végével a gyakorlatokra kötelezett tartalékosok egyrésze be lett hiva és 13 napi szolgálat után szabadságoltatott. A tartalékosok másik része e hó végével vonul be.

— **Egy agglegény tanácsa.** Következő tiz kérdésre kell igennel felelni egy agglegény szerint annak a férfiunak, a ki felakarja venni Hymen rószaláncát. 1) Menyasszonyod személyét, kedélyét — vagy hozományát szereted-e? 2) Birsz e annyi lelkierővel, hogy meggyőződésedet az asszony kérelmei ellen is fentartsad vagy hogy ne érezted feleségeddel, ha valahol megbosszantanak? 3) Tudsz-e türelemmel az ebédre várakozni? 4) Tudsz-e dolgozni gyermeksirás mellett? 5) Vig kedélyü tudsz-e lenni nappal, ha éjjel nem aludtál? 6) Tudsz-e szakitani korhely barátaiddal? 7) Beéred-e azzal, ha tied az ulolsóelőtti szó? 8) Meg tudod-e állani minden mormogás nélkül a nagy mosás s tisztogatás napját s nem dümmögni, ha elsózott a leves? 9) Eltudod-e viselni az ellenmondást, ha tudod, hogy neked van igazad? 10) Karjaidra tudod-e venni a gyereket s nyugodt maradni ha a gyerek sir?

— **Egy jó karban levő zongora** minden órán eladó. — Értekezhetni Széchenyi-utcza 1772. sz. a. az emeleten.

— **A „Debreczeni Ellenör“ könyvnyomdájába** egy jó házból való s jó iskolai bizonyitványnyal ellátott fiu, tanulóul felvétetik. — Értekezhetni eziránt a nyomdai müvezetővel.

Egyetemi tüntetések Kolozsvárott.

A kolozsvári „Julia“ román önképző kör e hó 45-én tartotta meg majálisát. Az egyetem ifjusága nagy számmal vonult ki a majális helyére és itt tüntetőleg énekelte a hymnuszt és a szózatot. Nikola, a közös hadsereg egyik tisztje, attól tartva, hogy a tüntetésből komoly összeütközés támad, minden feltünés nélkül intézkedett, hogy a katonaság kéznél legyen. Abrahám rendőrkapitány azonban tapintatosan közbelépett és megakadályozta a katonaság kivonulását, mi által minden összeütközésnek elejét vette. A majális zavar nélkül folyt le. Pénteken délelőtt az egyetem fekete táblájára kifüggesztett hirdetmény tudatta az egyetem polgárával, hogy dr. Szilassiu nem tart előadást. Szilassiu hallgatóiból egy küldöttség alakult, mely a tanárt előadásra hivta fel. Midőn dr. Syilassiu a tanteremben megjelent, az ifjuság magyarázatot kért tőle a „Julia“ egylettel való viszonya felől. Szilassiu hosszabb beszédben fejtette ki, hogy ő neki dákoromán érzelmei nincsenek, eddig ugy, mint ezentul is minden lépésében a magyar hazafiság vezeti. Az ifjuság tüntető éljenzésekkel vette tudomásul a tanár nyilatkozatát. Ezzel a Julia-ellenes tüntetéseknek dr. Szilassiu ellen irányuló éle elveszett.

*

A kolozsvári egyetem ifjusága több, mint 2000 ember kiséretében a „Gazeta“ és „Tribuna“ czimü román lapok helyben található példányait botokra füzve, halotti indulók mellett kivonult a Felekegy aljára, hol azokat hazafiatlan irányu czikkeik miatt elégették. Innen a tömeg a Rákóczy és Klapka indulók és a Marseillaise hangjai mellett bevonult az egyetemtérre honnan szép csendesen eloszlott.

A bécsi szinház égése.

A bécsi Stadttheater pusztulása tökéletes, a diszes épületből csupán a homlokzat kormos fala meredez ég felé. Mikép keletkezett a tüz, nincs teljesen kideritve; beszélték, hogy a padlásszobákban volt festőhelyiségben, vigyázatlanság által támadt; a városban hire futott, hogy egyik páholyban dynamit töltényeket találtak s merénylet okozta a veszedelmet; de e hirek alaptalanok. A rendőri vizsgálat azt deritette ki, hogy a csillár fölötti padláshelyiségben tört ki, hol pénteken délután két ács dolgozott; majdnem bizonyos, hogy ezeknek bünös gondatlansága okozta a szinház pusztulását.

Bukovics igazgató a tüz kitörésekor nem volt a szinházban, s a veszedelmet egy az utczán álló rendőr vette először észre, gyönge füstöt pillantva meg. Azonnal jelezte a tüzoltóságnak s minden oldalról rövid idő alatt meg is érkeztek a tüzoltók; de ekkor már lángok csaptak ki a tetőn. Óriási erőfeszitéssel dolgoztak a mentésen nemcsak a tüzoltók, rendőrök és katonák, hanem magánosok is; két gőzfecskendező működött, de hasztalanul. A szinház belsejéből a tüzoltók kénytelenek voltak menekülni. a tetőzetről pedig három tüzoltó életveszély közt szabadult; egyik a mentő ponyvára ugrott le, ketten a párkányzaton kusztak le, mig a mentő létrákhoz jutottak.

A nézőtér már egy nagy tüztenger volt, mikor a szinpad még sértetlenül állt, a vasfüggöny jó ideig megvédte; de a mint a nézőtér tetőzete beszakadt, a lángok fölülről átcsaptak a szinpadra is, a vasfüggöny tartói elégtek s hét órakor az óriási függöny lezuhadt az izzó zsarátnokba, a szinház egész belseje égett. Fokozta a vészt az erős szél, mely az épület hátsó része, a szertár felé hajtotta a lángokat. Itt is hasztalan volt minden mentési kisérlet; odaégett minden s a tüz most már a szomszéd házakat s főkép a gróf Abensberg-féle palotát fenyegette, a tüzoltók legfőbb gondja a vész lokalizálása volt s a szomszéd épületeket sikerült is megvédeni. A tüz még éjfélkor is tartott. Ezernyi nép állt izgatottan, megszomorodva a közeli utczákban s ha kellett, készséggel segédkezett egyben-másban. Az önkéntes mentő társulat is nagy tevékenységet fejtett ki s elnökét, gróf Lamezant, ájultan vitték el. A tüzoltók, rendőrök közül tizennyolczan részint megsebesültek, részint megerőltetés következtében összerogytak.

A ringszinházi katasztrófa óta életbe léptetett rendszabályok némelyike hasznosnak bizonyult, igy a külön gyertyavilágitás; de kitünt az is, hogy egyes intézkedésekenem hajtottak jól végre s pl. a vizvezetéki csapok nem adtak vizet; a rendőrség mindjárt éjjel meg is kezdte a vizsgálatot. A szinház, összes fölszerelésével együtt 400,000 frtig volt biztositva a magyar-franczia biztositó társaságnál, mely azonban a koczkázat legnagyobb részét megosztotta viszont biztositó társulatokkal. Hogy a szinházat ujra felépitsék, nem valószinü. Bukovics igazgató e hó végén akarta volna megszüntetni az előadásokat, a helytartóság azt kivánta, hogy csak junius végén kezdje meg a szünidőt.

Sulyos a csapás a szintársulat tagjaira nézve is, kik közül csak a kiválóbbak számithatnak arra, hogy rövid idő alatt uj állást kapnak, mig a kisebb szereplők s a segédszemélyzet, munkások, szolgák nagy száma inségnek néz eléje. A szinészek táviratilag ajánlkoztak vendégszereplésre az osztrák nagyobb városokba. A segédszemélyzet javára gyüjtést inditottak meg. — Fölemlitjük, hogy mialatt a Stadttheater javában égett, az udvari operában és a burgszinházban szorongásig tele ház előtt folyt az előadás.

*

A részvényesek igazgató választmánya ülést tartott s elhatározta, hogy mindent el fog követni a szinház ujból fölépitésére. E kérdésben a legközelebbi napokban értekezletre gyülnek össze az alapitók, illetőleg részvényesek. Ma este a szinház személyzete is értekezletet tartott a katastropha által előidézett helyzet megbeszélése czéljából. A szükölködők felsegélése czéljából testületi vendégszerepléseket szándékoznak rendezni. A segédszemélyzet helyzetének e pillanatban elviselhetőbbé tételére a szinház alaptőkéjét veszik igénybe. A két ács ellen és a szinház azon hivatalnoka ellen, a kinek a felügyelet a szerencsétlenség napján kötelességében állott, a fenyitő eljárást inditják meg.

A közönség köréből.

Tekintetes szerkesztő ur!

Én egy gyenge öreg ember vagyok, a ki kevés erőm fenntartása végett tavaszszal a vargakertbe szoktam költözködni, hol egy hét óta most is a pajtában lakom. — Biztonságomra egy éber kis kutyát tartok, mely nem csak a magam kis tulajdonát, hanem még a szomszédokét is segit megőrizni. — Ezen kutya tarthatásától most megakarnak fosztani az uj kertszabály alapján, állitván: hogy a kutya a kertben kártékony állat. Eltérve attól, hogy az én kutyám első sorban csak is nekem okozhatna kárt, és ha ezt tenné, bizonyosan nem tartottam volna kiunt magamnál évek óta, eltérve ettől — mondom — az eféle kár most már meg sem volna akadályozható, mióta nemcsak a vargakert, hanem a posta- és széchényi-kert is tátva-nyitva áll a vasuti töltés mentén kutyáknak, más állatoknak és mindenféle még kártékonyabb söpredék embereknek; sőt a mint az „Ellenörben“ olvasom, a töltésen kivül is egész keritést elszakitott a vasutat épitő társulat, anélkül, hogy hónapok óta helyre állitotta volna.

Alázatos kérésem tehát tekintetes szerkesztő urhoz abból áll: méltóztassék becses lapjában felszóllalni a végett, hogy: vagy parancsolják meg annak az idegen vasuti társulatnak, hogy a biztonságot, melyben keritéseink által jószág — és gonosztevők ellen eddig éltünk, uj keritések, vagy vasuti örök alkalmazása által ismét állitsák helyre vagy pedig ne tegyék magukat nevettségessé kerti szabályok alkotása által, melyek az öreg ember kis kutyáját a kertből kitiltanák, a midőn az összes kertséget az idegen kutyák és csavargók buvó- és préda helyévé áldozzák fel.

A vargakerti öreg ember.

Legujabb.

(„Debreczeni Ellenör“ eredeti táviratai.)

Képviselőház.

Budapest május 19. Elnök jelenti, hogy holnap az országgyülés bezáratik, egyszersmind átnyujtja a zárjelentést az országgyülés három ülésszak alatti müködéséről. Ezután nagy tetszéssel fogadott beszédet tartott, szivélyesen elbucsuzva a képviselőktől.

Förendiház.

Szögyény melegen megemlékezett a ház elhalt elnökéről és alelnökéről, kiemelte a ház tevékenységét a lefolyt országgyülés alatt. Köszönetet mondott a bizalomért. Haynald viszont Szögyénynek mondott köszönetet müködéséért. Ezután felolvastatott a miniszterelnök átirata, melyben az országgyülés holnapi bezárását tudatja.

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos
Vértesi Arnold.
Főmunkatárs: **Karczag Vilmos.**

Árverés.

A „TISZA“ biztositó-társaság felszámolásban ezennel közhirré trszi, hogy több rendbeli iró-asztalok, szekrények, állványok, butorok, tüzmentes pénztárak stb. nyilvános **árverésen** el fognak adatni, s annak eszközlésére határidőül a f. május hó 23-ik napjának reggeli 8 órája, és esetleg következő napjai a társaság helyiségében Piacz-utcza 1584. sz. alatt ezennel kitüzetvén, ahhoz a venni szándékozók oly figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a vételár azonnal és készpénzben fizetendő.

! VASBUTOR RÉSZLETFIZETÉSRE !

Ágyak, gyermekágyak, bölcsők, gyermekkocsik, éjjeli szekrények, asztalok márványnyal és a nélkül, mozsdóasztalok, sodronybetétek, kanapék, foutelek, székek, kerti padok székek és satrak, lószőr, afric, tengeri fü és szalma; matráczok, stb. stb. félhavi és havi részletfizetésre.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek. Kivánatra árjegyzékek és mintalapok ingyen és bérmentve küldetnek.

Hoffenreich Jakab
vasbutor és gyermekkocsi gyári raktára
Budapest, V. fürdő-utcza 4 sz.

Maria-celli
gyomor-cseppek;
jeles hatásu gyógyszer a gyomor minden bántalmai ellen,

es felülmulhatatlan az étvágy-hiány, gyomorgyengeség, rosz szagu lehellet, szelek, savanyu felbüfögés, kólika, gyomorhurut, gyomorégés hugykőképződés, tulságos nyálkaképződés, sárgaság, undor és hányás főfájás (ha az a gyomorból ered), gyomorgörcs, székszorulat, a gyomornak tulterheltsége étel és ital által, giliszta, lép- és májbetegség, aranyeres bántalmak ellen. —

Egy üvegcse ara használati utasitással együtt 35 kr.

Kapható: Debreczenben Dr. Rothschnek V. Emil Göltl Nándor, Tamássy gyógyszerész uraknál. Kun-Szt.-Márton Batha Zoltán gyógyszertárában, valamint az osztr.-magyar birodalom minden nagyobb gyógyszertárában és kereskedésében.

Központi szétküldési raktár nagyban és kicsinyben.

Brady Károly,
„az órangyalhoz“ czimzett gyógyszertárában
Kremsierben, Morvaországban.

FONTOS

GYAPJUTERMELÖKNEK és GYAPJUKERESKEDŐKNEK.

A XVI. forgalmi év kezdetével batorkodunk a t. cz. juhtenyésztők és gyapjukereskedőknek intézetünket tisztelettel ajánlani. elvállalunk igen jutányos feltételek mellett mindennemü gyapjut gyárszerü mosásra és bizományi eladásra ; esetleg csak bizományi eladásra. Kivánatra előlegetadunk mérsékelt kamatláb mellett és a gyapjut g ári helyiségünben kivétel nélkül

dijmentesen raktározunk és biztositjuk.

A vasut vagy gőzhajóállomásokhoz érkezett gyapjuküldemények átszállitását gyárunkba teljesitjük és kérjük a kuldeményeket pontosan alanti czégünkre czimezni. — A mosásra szánt gyapjuhoz készek vagyunk az üres zsákokat igen csekély kölcsöndij mellett adni.

Az osztályozás és mosás sorrendben és gyorsan történik és a legcsekélyebb mennyiség is szigorun elkülönitve mosatik.

Az eladás bel- és külföldi gyárosoknak a lehető legmagasabb árakban történik és a gyapju árát készpénzben azonnal megbizóinkhoz küldjük.

További felvilágositás kivánatra készséggel adatik és körülményes programm ingyen küldetik.

ELSŐ MAGYAR GYAPJUMOSÓ és BIZOMÁNYI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG BUDAPESTEN.

(Utánnyomat nem dijaztatik.) Visontai Kovách László elnök.

Bérbeadó ház.

Szt. Anna utczán 2374. sz. alatt, mely tartalmaz hét szobát, hét pincze szobát, öt lóra istállót, két kocsi szint, hét kamarát, kis kerttel, kö ezett udvarral.

Együttesen vagy két családnak minden órán kiadó. Értekezhetni Bárány utczán 2377-ik számu házná l.

Bikszádi gyógyfürdő.

május 15-én nyittatik meg.

Fekvés: Szatmármegye keleti szélén, az „Avas“ közepe táján, szelektől védett erdei fensikon százados tölgyerdők, szőllő tenyészet, regenyes kilátás.

Közlekedés: Ejszakkeleti vaspálya, Szatmár állomástól 5, Técső állomástól 3 óra, hol mindig bérkocsik állanak rendelkezésre. Minden nagyobb állomáson menetérti jegyek 33⅓% árleengedéssel válthatók.

Gyógyeszközök: 3 konyhasós égvényes ivó-forrás, maga nemében páratlan ásványviz, kád-fürdő, havasi-tej, savó, kitünő füszeres levegő, naponta készer zene, kényelemmel butorozott szobák, sétányok stb.

Kórjavaslatok: Gyomor-, bél-hurut, emésztés hiány, a légzési szervek hurutja, idült tüdő-gyuladás, mellhártya-izzadmányok, a májnak vérbőség okozta duzzanata, epe.pangás, váltóláz, malaria) utáni lép-tultengés, alhasi pangások (aranyér), köszvényes izzadmányok, fodor-mirigyek daganata, görvély-kor, vese-bántalmak, hugy-fövény (Harngries), hólyag hurut, idült hugycső hurut, méhnek idült tömülése, hüvely- és méh-hurut.

Fürdő orvos helyben, gyógytár a negyed órányira fekvő szomszéd faluban, posta a fürdőben.

Braun Gyula tr. Németország legismertebb tekintélye vizgyógytudományban, egyebek közt a következőket irja a bikszádi forrásokról, többre becsülvén ezeket a Gleichenberg- és Emsnél. „Az ismert források sorában a bikszádi viznek csak egy analogja van, t. i. Luhasovitz I-ső számu forrása 23 szemer szikhalvaggal és 33 szemer kétszénsavas szikléggel. Ezen viz tehát, épen ugy mint Luhasovitzé, az erős konyhasós égvényes savanyuvizek esményképe s azért nevezetesen a hurut elleni, az anyagcserét és sejtképzést elősegitő javallatainak teljesitésére kiváltképen alkalmatos.“ (L. orvosi hetilap 21 szám.)

Május 15-étől junius 15-ig, és szeptember 1-től a szobák félárban számittatnak.

Jó konyháról **Demkő János** vendéglős kezeskedik.
Megrendeléseket szobákra átvesz

Bikszád gyógyfürdő igazgatósága.

A (Konyári) Fáyi SÓSTÓ-FÜRDŐ

május 1-én megnyittatott.

Csuzos köszvényes szenvedelmekben, — hasüregei vérböség, pangásos vérkeringésben, máj, lép,- és méhdaganatokban, aranyér s rásztkórban, görvély-kórban, görvélykórban, nyakmirigy daganatban, a takhártyák hurotos bántalmaiban, fehérfolyásban, görvélyes fekélyekben s végre az idült kütegek különféle alakjaiban szenvedőknek ajánltatik. Fürdőorvos a kitünően ismert

Engel Ignácz

pocsaji orvos ur.

Jó ellátásról, valamint izraelita konyháról gondoskodva van.

A fürdőigazgatóság.

SZABÓ LAJOS

kézmüáru üzletében

DEBRECZEN, rózsatér

Nagy választásban kaphatók, **MAJÁLISOKRA**

divatos ruhaszövetek;

Voile és crêpe-laine szines nyomással; mosó szines perkálok, kretonok, satinok és batisztok, fehér és szines nyári pikétek, nyári fekete gyászruha-kelmék,

Napernyők, esernyők stb.

500.000

márkát nyerhetni.

Ezen nagy összeget nyerhetni esetleg a főnyereménnyel a kormány által bibocsátott és az állam összes vagyonával biztositott hamburgi pénzkisorsolásnál.

E sorsjáték 50,500 nyereményt tartalmaz, mely 7 osztályban fognak kisor-soltatni. Több mint felének a kibocsátott sorsjegyeknek okvetlen nyerni kell. Egy sorsjáték sem nyujt ily előnyöket. A nyeremények részletezve következőleg vannak beosztva:

1	jutalom	á m.	300,000	26	„	á m.	10,000
1	nyeremény	á m.	200,000	56	„	á m.	5,000
2	„	á m.	100,000	106	„	á m.	3,000
1	„	á m.	90,000	253	„	á m.	2,000
1	„	á m.	80,000	6	„	á m.	1.500
2	„	á m.	70,000	515	„	á m.	1,000
1	„	á m.	60,000	1036	„	á m.	500
2	„	á m.	50,000	60	„	á m.	200
1	„	á m.	30,000	63	„	á m.	150
5	„	á m.	20,000	29020	„	á m.	145
3	„	á m.	15,000	19640	„	á m.	124, 100, 94,

67. 40 és 20 márka.

A sorsjegyek árai hivatalból lettek megállapitva. Az első esztály:

o. é. 3 frt 50 kr. egy egész eredeti sorsjegy
o. é. 1 frt 75 kr. egy fél „ „
o. é. — 90 kr. negyed „ „

Kérjük a megrendelésekhez a megfelelő összeget o. é. papirpénz, vagy magyar és osztrák levéljegyekben csatolni. A legczélszerübb a postautalvány e czélra.

Minden sorsjegy küldeményhez mellékeljük a nyeremények beosztási táblázatát. Ha ezen táblázat a rendelőt ki nem elégitené, hajlandók vagyunk a sorsjegyeket huzás előtt visszavenni, és az árát visszaszolgálni.

Minden megrendelő neve pontosan bejegyeztetik könyveinkbe és a huzás után a hivatalos huzási lajstromot mindenkinek megküldjük.

A nyeremények kifizetése állami felügyelet alatt történik minden huzás után.

Czégünk már több mint 70 év óta áll fenn és már többször voltunk azon kellemes helyzetben Ausztria-Magyarországon 250,000, 100,000, 80,000, 60,000, 40,000 márka főnyereményt kifizethetni, és ezáltal számos család jövőjét megalapitani. Ezer és ezer ember bocsátkozik sorsjegy vásárlásba, anélkül, hogy biztos lenne vele nyerni, de dáczára annak, igen helyesen cselekszi az, ki az állam által kibocsátott és biztositott sorsjátéknál, mely oly nagy előnyöket nyujt szerencséjét próbálja, hol kedvező esetben azonnal nagy tőkéhez juthatni. Tekintetbe véve a nagyszámu részvételt, mely az államsorsjátéknál biztos kilátásban van, kérjük a megrendeléseket lehetőleg gyorsan eszközölni, de semmiesetre később mint

1884. évi május 15-én,

hogy még a huzás előtt minden megrendelésnek pontosan eleget tehessünk.

A megrendelések közvetlen hozzánk intezendők.

Isenthal & Comp.
Hamburg.

NESTELLE HENRI

gyermek tápláló lisztje

teljes tápszer csecsemők és gyenge gyermekeknek.

Egy doboz 90 krajczár.

Különböző kiállitásoktól *aranyérmek.*

Kiváló orvostudorok bizonyitványai.

Gyári jegy.

Nestle Henri-féle

tömöritett tej.

Egy doboz 50 kr.

Főraktárnok Osztrák-Magyarország részére

F. BERLYAK,

Bécs I. Naglergasse 1.

Bécs és a vidék minden gyógytárában kapható.

Főraktár Debreczenben:

GERÉBY FÜLÖPNÉL,

Dr. Rotschnek V. Emil, Göld Nándor, Tamássy Károly gyógyszerészeknél és Varga Lajos kereskedésében. — Továbbá kapható: Magyarország összes gyógyszertáraiban.

Debreczen, 1884. Nyomatott a „Debreczeni Ellenőr“ könyvnyomdájában. Piacz, SIMONFFY-ház.